

Укладач
Юрій Винничук

ЛЬВІВСЬКА АНТОЛОГІЯ

1920–1940-ві роки

II
ТОМ

Герої відчайдушних літ

Харків
«ФОЛІО»
2014

Віра ЛЕБЕДОВА

(30.05.1872, с. Кропивник,
Станіславівщина — 17.03.1947,
Львів)

Справжнє прізвище — Константина Малицька. Народилась у сім'ї греко-католицького священика. Багато літ віддала вчителюванню. Була редактором дитячого журналу «Дзвінок» (Львів). Свої твори друкувала в альманахах «Нова хата», «Учитель», «Жіноча доля», сатиричному часописі «Комар» та інших виданнях.

Активна учасниця українського січового руху. В 1914—1920 рр. перебувала у Красноярському таборі для полонених. Прославилась як автор популярних пісень, зокрема «Чом, чом, чом?» та інших.

ЧОМ?

Чом? чом? чом? земле моя,
так люба ти мені, так люба ти мені?
Чом? чом? чом? земле моя,
Чарує так мене краса твоя?

Чим? чим? чим? манить мене
Пташні твоєї спів, душистий цвіт лісів?
Чим? чим? чим? манить мене
Водиця струй твоїх, що тут пливе?

Тим, тим, тим, дівчино, знай!
Бо тут ти вперше світ узріла в ярі літ,
Тим, тим, тим, дівчино, знай!
Бо води ті, ліси — твій рідний край.

Тут, тут, тут — діди твої
Пролили кров свою за віру й свободу,
Тут, тут, тут усі твої
Найближчі серденьку і дорогі.

ЧАС

Сумую. Як глухо! Без усмішки днина.
Заплакане небо — не дзвонить пташина,
І стрілка, мов сонна, кружляє довкола,
У вічність години поповзли спроквола...
А вечір далеко! Ще сонце ген-ген!
Коли ж, ах, скінчиться предовгий той день?

Радію! Сміється живе все в природі.
І небо синіше, цвіт грає в городі —
За хвилию хвилька вже й днину ukrала.
І нічка зориста землю приспала.
А що се? Годинник лиш дзвонить раз в раз
О, духом на крилах летить десь той час!

СНІГ

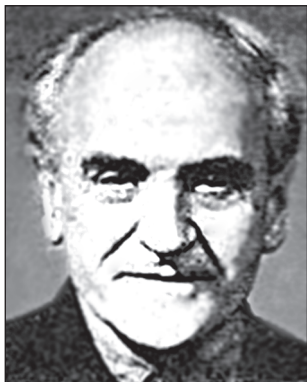

Стелить сніг, стелить сніг
Білі коври нам до ніг;
Легкий, ніжний, гей, той дух,
Лебединий сипле пух.
Сніг! Сніжок! Біленькі цвіти
Вкриють чорні, голі віти,
Як весною на яри!
Падай, снігу, срібний, чистий,
І в м'який свій плащ пушистий
Світ-природу обтули!
Все побілять твої руки.
Навіть чорні галки й круки
Голубами стануть всі.
І понурі, довгі ночі,
Щозими їх цар волочить,

Заворожиш в ясні дні.
Тільки крові, що невинно
Точить ворог з нас невинно,
Не побілиш, снігу, — ні!

* * *

Студінь, фуга, сніговиця —
А мені веснонька сниться,
Сонце, річка, тиха днина
І у лузі та стежина,
Що то нею, мій ти милий,
Разом в парі ми ходили.
Ой ходили, та не будем,
Підуть нею інші люди,
Інші люди, інші пісні
Заспівають, як яр блисне.
А ті наші думи-мрії,
Що там цвіли, вітер звіє.
Гей, розвіє ліс на води,
Лист засипле наші ходи,
А пташати рій як злине,
Дзюбком зколе ті перлини,
Що з очей нам поспадали,
Як ми щастя там ховали...

Володимир ПАВЛУСЕВИЧ

(3.03.1887, с. Бібрка, Львівщина —
18.05.1958, США)

Працював професором гімназії в Коломиї. Друкуватися почав на початку ХХ ст. Наприкінці Другої світової війни емігрував за кордон.

Перебував у Німеччині, потім переїхав до США, працював у школах українознавства.

Автор збірки віршів «З пісень кохання» (1921), п'єс «Американка» (1928), «Добродій людства» (1934), п'єс «Американки» (1928), «Добродій людства» (1934), лібрето до опери «Дівча з Маслосоюзу» (1936), «Святвечір» (1958) та інших книжок.

* * *

Ой нащо було з тобою
Знов стрічатися
Й невгомною тугою
Упиватися?
Нащо серце знов будити
З сну спокійного
І у душу горя лити
Безнадійного.
І нащо було глядіти
Так розміряно,
Коли мої пишні квіти
Вже розвіяно.
Коли мої квіти-мрії
Геть подавлено
І останньої надії
Вже позбавлено?
Лиш одно мені — тугою
Напуватися...
Ой нащо було з тобою
Зустрічатися?!

* * *

Наші душі хилились до себе,
Як два квіти рожеві в городі,
Як ті верби на тихому броді.
Наші душі хилились до себе.

Наші серця до себе спішили,
Як дві хвили у струмочку бистрім,
Два лебеді на ставі срібlistім.
Наші серця до себе спішили.

Наші думки до себе летіли,
Як пташки ті од гаю до гаю,
Звук трембіти від плаю до плаю.
Так ті думи до себе летіли.

Твої очі дивились на мене,
Як з блакиті опівночі зорі,
Ясний сокіл у темному борі.
Твої очі дивились на мене.

І так ясно було нам у серці,
Ніби горе нас і не торкнуло,
Нам здавалось, що воно заснуло,
Бо так тихо було нам на серці!

З ПІСЕНЬ КОХАННЯ

• • • • •

1

Всі думки мої і мисли
Бродять коло твого дому,
Заглядають в кожную шибку
У віконечку малому.

Заглядають, хочуть знати,
Що ти робиш, моя мила,
Хочуть чути кожне слово,
Що його ти говорила.

Хочуть бачить кожную думку
На чолі твому, зоре,
Віднайди в очах глибоких
Лік на моє серце хоре.

ЗМІСТ

<i>Мирослава Гординська.</i> ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ ЛЬВІВЩИНИ 1920—1944	5
---	---

ПОЕЗІЯ

ПОЕТИ 1920—1940-х

Віра ЛЕБЕДОВА	11
Володимир ПАВЛУСЕВИЧ	14
Остап ГРИЦАЙ.	17
Ярослав ЦУРКОВСЬКИЙ	23
Марійка ДИКА	29
Теодор КУРПТА	31

СТРИЛЕЦЬКА ПОЕЗІЯ

Михайло КУРАХ.	37
Михайло-Орест ГАЙВОРОНСЬКИЙ	41
Левко ЛЕПКИЙ.	43
Микола ГОЛУБЕЦЬ	48

ГРУПА «ЛИСТОПАД»

Іван ЧЕРНЯВА	55
Богдан КРАВЦІВ	57
Володимир Михайло ЯНІВ	62

ГРУПА «ЛОГОС»

Степан СЕМЧУК.	67
МЕРІЯМ	70

Василь ЛІМНИЧЕНКО	77
Орест ПЕТРІЙЧУК	81
Роман СКАЗИНСЬКИЙ	83

ПОЕТИ ЖУРНАЛІВ «ДЗВОНИ» І «ДАЖБОГ»

Богдан-Ігор АНТОНИЧ	89
Юрій ЛИПА	99
Гавриїл КОСТЕЛЬНИК	104

ПРОЗА 1920—1940-х

ГЕРОЇ ВІДЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Іван ЛИПА	113
Юрій ЛИПА	127
Федір ДУДКО	148
Софія ПАРФАНОВИЧ	177
Юрій КОСАЧ	188

МІСТИКА

Володимир ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ-САС	207
Стефан ГРАБИНСЬКИЙ	224
Ростислав ЄНДИК	255

ДІТИ ВУЛИЦЬ

Юрій ТИС	277
Павло МАРІЙЧИН	285
Богдан НИЖАНКІВСЬКИЙ	291
Іван ЧЕРНЯВА	301

СЕНСАЦІЙНІ ОПОВІДАННЯ

Борис ГОМЗИН	313
Михайло МОЧУЛЬСЬКИЙ	329
Василь ГІРНИЙ	346
Нестор РІПЕЦЬКИЙ	360

ПРИГОДИ

Сава КРИЛАЧ	373
Петро ФРАНКО	393